

FOTO MARC DRIESSEN

Duitse componist Boris Blacher.

van de radio als medium. En daarnaast gaat het over de recessie, over de spanning tussen het grootkapitaal versus het proletariaat dat radicaliseert. De bankier verliest zich in een hoorspel op de radio, hij hoort gebonk op de deur en denkt dat de arbeiders zijn geld komen weghalen, maar het is slechts zijn vrouw die de huissleutel is vergeten. Einde.

‘De muziek van Die Flut is kort, krachtig, heeft geen noot te veel en het is geen piep-knor’

Het operaatje duurt maar elf minuten, en dan besteedt Hartmann ook nog eens doodleuk bijna vier minuten aan een foxtrot en een ander dansje voordat er gezongen wordt. Het stuk is nooit opgevoerd, totdat Hans Werner Henze er in de jaren tachtig een nette nieuwe versie van had gemaakt.

“We vervlechten die opera’s van Blacher en Hartmann met elkaar, omdat ze thematisch nauw aan elkaar verwant zijn. *Der Mann der vom Tod auferstand* uit 1929 gaat over een bankier en zijn vrouw. En in de opera van Blacher, *Die Flut*, komen ook een bankier en zijn vrouw voor. Als je eerst Hartmann

hebt gehoord, heb je al een inkling van de personages meegemaakt waarvan je profiteert als je daarna Blacher hoort. Dat is hun bedoeling, natuurlijk nooit geweest, maar dramaturgisch werkt het als doortlopende vertelling erg goed. Bovendien is het mooi het muzikale idioom van beide componisten, tijdgenoten, generatiegenoten, naast elkaar te horen.”

“De muziek van *Die Flut* is kort, krachtig en heeft geen noot te veel. Het is ook geen piep-knor, maar zit tegen Stravinsky en Kurt Weill aan en is spaarzaam geïnstrumenteerd en ritmisch interessant. Blacher halt verschillende idiomaten samen tot een eigen geheel, een amalgaam van de twintigste-eeuwse muziek, maar zonder te citeren. Hij is daarom ook wel bekritiseerd in de dogmatische jaren vijftig.”

In het liederenprogramma van Evi De Jean worden in een mengvorm van lied en Duits cabaret het lot en de gevoelens van een doorsnee Berlijnse vrouw, 1945-46,

bezongen. “Het gaat over de angst voor de bombardementen, voor de Russen die de stad binnentrekken, voor de verkrachtingen die op grote schaal voorkwamen, over wat te zeggen tegen je man die van het front terugkomt.”

Zeer interessant is ook de documentaire *Todeslager Sachsenhausen* uit 1946, over de eerste Duitse documentaire over een concentratiekamp, die werd vervaardigd in opdracht van de Russische bezettingsmacht door de Oost-Duitse productiematschappij Defa, onder regie van Richard Brandt. Blacher schreef hiervoor de filmmuziek. In die film zie je hoe een voormalige kampbewaarder volstrekt sec, zonder emotie, aan de Russen uitlegt hoe het in het vernietigingskamp toeging.

Kort daarna schreef Blacher ook de muziek voor *Dein gutes Recht*, een korte educatieve film van Wolfgang Kiepenheuer, maar nu gefinancierd door de Amerikanen, ook met morele heropvoeding van de Duitse bevolking als achterliggende gedachte. Ook allemaal te zien op het Grachtenfestival.”

Oomens hoopt dat de stukken door de aandacht op het festival ook door andere organisaties en podia wordt opgepikt. “KamerOperaProject heeft als doel eens in de drie jaar kleinschalige opera’s en repertoire op de planken te brengen dat

een licht laat schijnen op een tijdsperiode en daardoor echt toegevoegde waarde heeft. Zoals de eerste naoorlogse jaren bij *Vloed!* Maar het tidsgevoel voor deze vorm van theater is moeilijk, al is het dan weer aardig dat dit project maar voor een klein deel afhankelijk is van overheidsfondsen. Zeventig procent van de financiering komt uit private middelen.”

Ik ben jaren bezig geweest met de research voor *Vloed!* Werner Herbers van de Ebony Band is hierbij altijd een lichtend voorbeeld voor me geweest. Voor het volgende project heb ik Marc Blitzstein op het oog. Blitzstein was één van de belangrijkste leermeesters van Leonard Bernstein. Met *No for an answer* schreef hij een opera over asielzoekers die met hapsnapbaantjes in de horeca het hoofd boven water proberen te houden. Het gaat over discriminatie en Amerika tijdens de recessie. Ook weer hyperactueel dus. En alles op geweldige muziek, die tegen de musical aan zit. Je denkt steeds: o, dus daar heeft Bernstein het vandaan!”

Grachtenfestival. Vloed! van Boris Blacher door KamerOperaProject, 13, 14 en 15 augustus in het Compagnietheater.
www.kameroperaproject.nl
www.grachtenfestival.nl